

Hoogbegaafde volwassenen en hun

Tijdens een door het Instituut Hoogbegaafdheid Volwassenen georganiseerde bijeenkomst ontstond de vraag of hoogbegaafde volwassenen een voorkeursleerlijn hebben. Coach Rianne van de Ven en psycholoog en arts Noks Nauta wilden er een onderzoek aan. ‘De betekenisgerichte leerlijn is de absolute favoriet onder de deelnemers.’ Tekst: Rianne van de Ven, Noks Nauta.

Vorig jaar organiseerde het Instituut Hoogbegaafdheid Volwassenen (IHBV) in Ede vijfmaal een HB-Café: een informeel samenzijn met een educatief tintje voor hoogbegaafde volwassenen, hun partners en andere belangstellenden. Op 30 september was het thema; “Eigenwijs brein, over het leren door hoogbegaafde volwassenen.”

Ontstaan van de vraag

Onderwijskundige Heleen Florusse (www.florusseotc.nl) gaf een presentatie over leren door hoogbegaafden waarbij onder andere de vier leerlijnen van Vermunt behandeld werden. Vanuit de zaal kwam de vraag “Zouden hoogbegaafde volwassenen een voorkeursleerlijn hebben? En is die anders dan van niet-hoogbegaafden?”. Spontaan werd besloten een onderzoek te starten. Het projectteam werd ter plaatse samengesteld.

Het onderzoek

Doelgroep

Als doelgroep is vastgesteld: hoogbegaafde volwassenen. Omdat het om een eerste verkennend onderzoek op dit gebied ging, hebben we ervoor gekozen om alle volwassenen, die van zichzelf menen dat ze hoogbegaafd zijn, te laten deelnemen. Wel hebben we gevraagd of men ooit een IQ test heeft afgelegd en zo ja, met welke uitslag.

Benadering doelgroep

De doelgroep is op meerdere manieren benaderd: de leden van de vereniging Mensa Nederland zijn aangeschreven, er is een oproep geplaatst op meerdere Linkedingroepen en op het internetforum voor hoogbegaafde volwassenen: www.hb-forum.nl

De vragenlijst

Vermunt heeft een vragenlijst ontwikkeld waarmee iemand zijn of haar leerlijnenprofiel kan vaststellen; de ILS (Inventaris Leerlijnen). We gebruikten daarvan een verkorte en elektronische variant (<http://lerenleren.majestic-communications.com/test/testvermunt.htm>).

Deze vragenlijst bevat 40 vragen. De antwoordcategorieën van elke vraag zijn: Ja, Nee of Soms. Iedere vraag is gerelateerd aan één van

de vier leerlijnen. Per leerlijn zijn er 10 vragen. Indien een respondent Ja invult, krijgt hij/ zij 2 punten voor die leerlijn. Bij Nee zijn dat 0 punten en bij Soms 1. Dit betekent dat het maximum aantal punten voor een leerlijn 20 is. Er is sprake van een voorkeur wanneer de score op die leerlijn hoger dan 10 is. Een persoon kan dus op meer dan één leerlijn een voorkeurscore behalen.

Verzamelde gegevens van de deelnemers

Aan de deelnemers is gevraagd om de betreffende leerlijntest op internet in te vullen en ons dan de volgende gegevens te sturen:

- De uitslag van de test (aantal punten per leerlijn)
- Geslacht
- Leeftijd
- IQ getest met een waarde hoger dan 130 (boven die waarde spreekt men gewoonlijk van hoogbegaafd) of niet getest

Respondenten

In de periode 1 oktober – 30 november 2011 hebben 120 respondenten hun gegevens bij de onderzoekers ingediend:

49 mannen (41%) en 71 vrouwen (59%)

Gemiddelde leeftijd: 42 jaar en 6 maanden (M: 43-3, V: 41-7)

Leeftijdsverdeling

	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70
man	6	12	18	12	1
vrouw	10	22	30	7	2

IQ getest met score > 130

	Ja	Nee	Totaal	% met IQ >130
man	38	11	49	77%
vrouw	59	12	71	83%

voorkeursleerstijl

Resultaten

Betekenisgerichte leerstijl

Van de 120 respondenten zijn er 90 (75%) die de betekenisgerichte leerstijl op de eerste plaats hebben staan. Dit zijn 38 mannen (78%) en 52 (73%) vrouwen.

Bij 22 mensen (18%) staat de betekenisgerichte leerstijl op de tweede plaats.

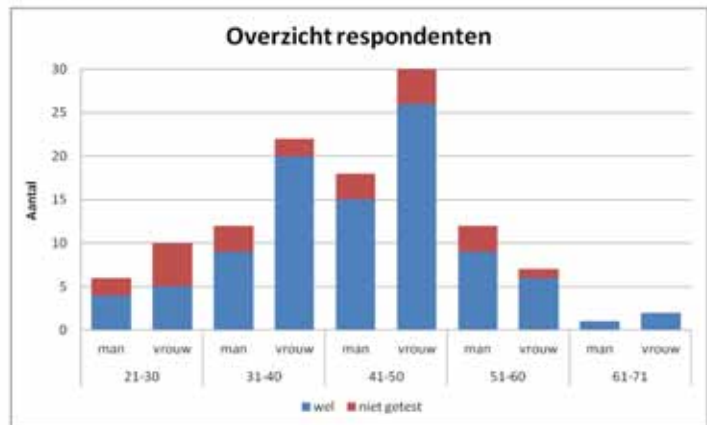
Dit maakt deze leerstijl de absolute favoriet onder de deelnemers. De gemiddelde score die men op deze leerstijl behaalde was 15,5 (maximaal haalbare score = 20)

Er zijn geen opvallende verschillen tussen mannen en vrouwen of tussen leeftijdscategorieën. Ook zijn er geen noemenswaardige verschillen tussen enerzijds de mensen die niet getest waren en anderzijds mensen die wel getest waren met een IQ score hoger dan 130.

Toepassingsgerichte leerstijl

Op de tweede plaats komt de toepassingsgerichte leerstijl. Met een gemiddelde score van 12,9 is hier ook nog sprake van een voorkeursleerstijl. 27 respondenten (22,5%) hadden deze leerstijl op de eerste plaats staan, en 80 (66,7%) op de tweede plaats. Ook hier blijken er geen opvallende verschillen wanneer we kijken naar geslacht, leeftijd en al dan niet getest zijn op hoogbegaafdheid.

alle gegevens in 1 overzicht:

Ongerichte leerstijl

De ongerichte leerstijl haalde bij alle respondenten een gemiddelde score van 8,2. Omdat dit onder de grens van 10 punten ligt, kan hier niet gesproken worden van een voorkeursleerstijl. Er waren 10 mensen (8,3%) die deze stijl wel op de eerste plaats hadden staan en in totaal waren er 31 mensen (25,8%) die een score hoger dan 10 behaalden.

Reproductie gerichte leerstijl

4 Respondenten hebben de reproductiegerichte leerstijl op de eerste plaats staan. De gemiddelde score van de 120 deelnemers bedroeg slechts 6,6 punten. Bij 70 deelnemers kwam deze leerstijl op de laagste positie uit. Bij 16 deelnemers (13%) viel deze score wel onder de noemer voorkeursleerstijl.

Leerstijl	Ongericht	Reproductie gericht	Toepassings gericht	Betekenis gericht
Onderdelen				
Leervaardigheden	Weinig verwerking	Onthouden en uit elkaar halen	Concreet toe kunnen passen in een situatie	Relaties leggen en hier kritisch naar kijken
Regelen van je leren	Stuurloos	Externe sturing	Intern en externe sturing	Interne sturing
Voorkeur leermotivatie	Niet duidelijk gericht op iets	Gericht op diploma of certificaat	Gericht op het aanleren van het beroep	Gericht op persoonlijke interesse
Leeropvatting	Stimulans door anderen staat centraal	Leerstof opnemen, onthouden en kunnen navertellen	Leerstof gebruiken in toekomstig beroep	Leerstof kunnen opbouwen. Steeds meer leren

Een overzicht van de vier leerstijlen van Vermunt (1992) in trefwoorden

Conclusies

Uit dit verkennende onderzoek onder 120 hoogbegaafde volwassenen naar hun voorkeursleer stijl volgens het model van Vermunt, blijkt dat zij zeer sterke voorkeur hebben voor de zogenaamde betekenisgerichte leer stijl. Hoogbegaafden willen begrijpen, willen kunnen verklaren. De toepassingsgerichte leer stijl scoort op de tweede plaats. Eerst begrijpen, dan kunnen toepassen blijktbaar.

Ook blijkt uit dit onderzoek dat de reproductiegerichte leer stijl, het enkel reproduceren van stof (automatiseren, rijtjes stampen) zeer laag scoort. Wellicht is hier zelfs sprake van een afkeer, gezien de lage score die deze leer stijl behaalt.

Of hoogbegaafden ten opzichte van mensen met een gemiddelde intelligentie duidelijk anders scoren, is op dit moment niet betrouwbaar vast te stellen. Een vervolgonderzoek met behulp van de ILS vragenlijst zou hiervoor uitgevoerd moeten worden.

Aanbevelingen

Voor hoogbegaafde volwassenen die (weer willen gaan) studeren

Ga na wat jouw voorkeursleer stijl is.

Ga na of die stijl past bij de opleiding die je wilt gaan doen.

Zo niet:

Kies een opleiding die het zelfde leeraanbod anders presenteert, of

Probeer te leren met een van de andere leer stijlen, die wel effectief zou zijn, ook al is dat niet je voorkeursstijl, of

Probeer met docenten of studiebegeleiders hierover te praten, of

Kies eventueel een andere opleiding die beter bij jouw voorkeursleer stijl past. ■

Rianne van de Ven is coach voor hoogbegaafde volwassen en adviseert het bedrijfsleven over hoogbegaafdheid. Tevens is zij actief voor het IHBV.

info@riannevdven.nl

Noks Nauta is bedrijfsarts en arbeids- en organisatiepsycholoog en voorzitter van de stichting IHBV.

Noksnauta@ihbv.nl

Verkorte versie. Het uitgebreide artikel is te vinden op <http://www.ihbv.nl>